

СВІТОВІ ОСВІТНІ ТРЕНДИ: НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
УДУ імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

СВІТОВІ ОСВІТНІ ТРЕНДИ: НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 190-річчю Університету
та 50-річчю Інституту

20–21 червня 2024 року

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2024

За загальною редакцією професора **В. П. СЕРГІЄНКА**

Редакційна колегія:

- В. П. Андрущенко* – член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, доктор філософських наук, професор;
- Р. Г. Драпушко* – проректор з науково-педагогічної роботи (адміністративно-господарська діяльність), кандидат філософських наук, доцент;
- В. Г. Лавриненко* – проректор з міжнародних зв'язків, кандидат історичних наук, професор;
- Н. В. Марченко* – кандидат педагогічних наук, доцент;
- Шебень Володимир* – кандидат педагогічних наук, професор (Пряшевський університет, Словаччина);
- В. П. Сергієнко* – доктор педагогічних наук, професор;
- В. М. Слабко* – доктор педагогічних наук, професор;
- Г. М. Торбін* – проректор з наукової роботи, доктор фізико-математичних наук, професор;
- В. І. Федоришин* – доктор педагогічних наук, професор;
- Л. І. Гладка* – кандидат фізико-математичних наук, доцент.

С 24 **Світові освітні тренди: навчання впродовж життя в інформаційному суспільстві:** збірник мат. Міжнародної науково-практичної конф., присвяченої 190-річчю Університету та 50-річчю Інституту. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. – 278 с.

До збірника ввійшли матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Світові освітні тренди: навчання впродовж життя в інформаційному суспільстві”, у яких науковці розглядають актуальні питання теорії, методології та практики неперервної освіти в умовах соціальних та інформаційних змін.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі психології, педагогіки та дотичних до них наук.

-
4. Що таке штучний інтелект? URL : <https://thetransmitted.com/adlucem/shho-take-shtuchnij-intelekt-shi/>
 5. Як ІІІ впливає на систему освіти URL : <https://www.facerua.com/iak-shi-vplivaie-na-sistiemu-osviti/>

УДК 53(07)+372.853

*Чумак М. Є.,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри інформаційних технологій і програмування
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова,
м. Київ, Україна*

РОЛЬ І МІСЦЕ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Практика показує, що вже на перших уроках фізики та інших предметів у 7 класі вчителі звертають увагу учнів на те, що окремі явища, процеси і закономірності природи вивчають інші науки, наприклад, астрономія, математика, хімія, географія, біологія тощо.

Саме міжпредметні зв'язки відіграють роль інтеграції в інформації про різні сторони реальної дійсності, відображають спільне в навчанні і вихованні, свідчать про взаємопроникнення методів однієї науки в інші.

На сьогодні, коли об'єм інформації різко зростає, особливо гостро стоїть проблема інтенсифікації навчального процесу. Пошук найбільш оптимальних шляхів подачі інформації і її засвоєння є цілком актуальним завданням, яке тісно пов'язане з реалізацією міжпредметних зв'язків, які дозволяють організувати навчання так, щоб не було дублювання матеріалу в різних курсах навчальних дисциплін.

Проблемі реалізації міжпредметних зв'язків присвячені роботи цілої низки вчених, методистів, учителів (Атаманчук П. С., Гельфгат І. М., Ільченко В. Р., Мартинюк М. Т, Шарко В. Ф. та ін.), але проблема міжпредметних зв'язків є актуальною. Ця актуальність продиктована новими вимогами і запитам, які стоять перед сучасною школою. Адже зміст шкільної освіти, методи і прийоми навчання можуть бути педагогічно доцільними, якщо вони відповідають вимогам життя. З цими вимогами узгоджується і необхідність встановлення органічних взаємозв'язків між навчальними предметами, зокрема фізики, біології, хімії, математики, географії, інформатики тощо. Актуальність даної проблеми обумовлена також змінами в сфері наук виробництва і технологій, які викликають необхідність змін у навчанні і вихованні молодого покоління. Найбільш суттєві наукові відкриття та технічні досягнення відбуваються на межі суміжних галузей, коли ідеї і методи різних наук застосовуються для розв'язання завдань науки і практики (наприклад, фізична хімія, біофізика, біотехнологія тощо). Актуальність проблеми міжпредметних зв'язків впливає також з комплексного підходу до виховання учнів.

Навчання учнів фізики та інформатики в період впровадження нових технологій вимагає активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів з метою глибокого і міцного засвоєння знань, їх систематизації і узагальнення, розвитку розумових і творчих здібностей учнів, які формуються створенням таких пізнавальних ситуацій, що вимагають від учнів творчого пошуку розв'язків суперечностей між відомим і невідомим. Ось чому на практиці вивчення фізики повинно будуватися на основі проблемного навчання. Філософ Сократ у свій час говорив про те, що вчителем є не той, хто дає, а той, в кого беруть. Досвідчений вчитель організовує навчально-виховну діяльність, щоб правильно діяти: розмірковувати, передбачати результати діяльності, порівнювати їх з отриманими, робити висновки тощо.

Поєднання проблемного навчання з міжпредметним характером навчання фізики збагачує внутрішній світ учнів, учителя, висуває на перший план творче мислення, розвиває здібності до безперервної освіти.

З вищесказаного випливає, що основними напрямками діяльності вчителів по реалізації міжпредметних зв'язків є:

– узгодження при вивченні навчальних дисциплін, при якому один предмет готує “підґрунтя” для вивчення інших; роль такого підґрунтя виконує система понять і навчальних умінь;

– забезпечення наступності у формуванні загальних понять, у вивченні законів і теорій;

– єдина інтерпретація одних і тих же понять, законів і теорій, що вивчаються в школі, єдність вимог до їх засвоєння;

– створення умов для активного застосування і поглиблення знань, отриманих учнями на різних уроках;

– розкриття взаємозв'язку явищ природи, що вивчаються різними предметами;

– ілюстрація спільності методів дослідження (спостереження, експеримент, теоретичний аналіз, спектральний аналіз тощо);

– застосування завдань, що вимагають від учнів комплексного застосування знань з різних дисциплін;

– використання комплексних форм навчальних занять з метою систематизації і узагальнення знань (комплексні семінари, інтегративні уроки тощо).

Усі вказані напрямки важливі і необхідно використовувати найбільш ефективні способи їх поєднання і реалізації, оскільки позитивний вплив міжпредметних зв'язків на якість знань учнів, на розвиток діалектичного мислення, формування наукового світогляду і цілісної картини світу може бути досягнутий тільки при комплексному розв'язанні проблеми.

Література:

1. Харченко М. М. Створення і використання системи міжпредметних зв'язків у навчання фізики. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Вип. 42 : збірник наукових праць / заг. ред. проф. В. Д. Сиротюка. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. С. 298-303.
2. Шаповалова Л. А. Формування фізичних понять у процесі розв'язування задач міжпредметного змісту : збірник наукових праць. *Педагогічні науки*. Вип. 15. Ч. I. Херсон : Айлант, 2000. С. 184-189.